

Program zapobiegania czynnikom ryzyka raka szyjki macicy poprzez szczepienia przeciw wirusowi HPV

Uzasadnienie celowości realizacji Programu:

Nowotwór szyjki macicy jest, drugim po raku piersi, najczęściej występującym na świecie nowotworem u kobiet. Rocznie rozpoznaje się od 430.000 do 500.000 nowych zachorowań na raka szyjki macicy, a liczba zgonów wywołanych tym nowotworem sięga około 200.000 kobiet rocznie. W Polsce, co roku, około 4.000 kobiet dowiaduje się, że ma raka szyjki macicy i ponad połowa z nich umiera.

Szczegółowe dane liczbowe za rok 2007 dotyczące zachorowań na nowotwór szyjki macicy oraz zgonów kobiet w wieku od 15 do 85 lat i powyżej, przedstawia poniższa tabela.

	Liczba zachorowań na nowotwór szyjki macicy	Liczba zachorowań na nowotwory wśród kobiet	Procent zachorowań	Liczba zgonów z powodu nowotworu szyjki macicy	Liczba zgonów kobiet z powodu nowotworów	Procent zgonów
Polska	3 431	64 323	5,334%	1 907	40 540	4,704%
woj.dolnośląskie	282	6 047	4,663%	152	3 490	4,355%
Miasto Jelenia Góra	10	198	5,051%	7	123	5,691%

* Źródło: Krajowy Rejestr Nowotworów

Za powstawanie raka szyjki macicy odpowiedzialne są niektóre typy wirusa brodawczaka ludzkiego - HPV. Wirus ten występuje powszechnie we wszystkich populacjach na całym świecie, około połowa ludzi w jakimś punkcie swojego życia ulega zakażeniu HPV. Ponad 2/3 przypadków raka szyjki macicy spowodowane jest przez typy wirusa HPV 16 i 18.

Cykl szczepienia, składający się z trzech dawek, zaleca się rozpocząć przed pierwszą inicjacją seksualną. W związku z tym, w większości krajów na świecie szczepione są 12-latki. Rutynowe szczepienia nastolatek przeciwko wirusowi HPV jako ważną część skutecznej profilaktyki raka szyjki macicy rekomendują m.in.: Polskie Towarzystwo Ginekologiczne, Polskie Towarzystwo Profilaktyki Zakażeń HPV, a także Światowa Organizacja Zdrowia. Polskie Towarzystwo Ginekologiczne szacuje, że powszechne szczepienia całych roczników

nastolatek spowodują zmniejszenie ogólnej liczby zachorowań na raka szyjki macicy od 76% do 96% w ciągu 15-20 lat od rozpoczęcia szczepień.

Należy podkreślić, że szczepionki nie są środkiem leczniczym, ale profilaktycznym i dlatego zaszczepienie przeciwko HPV nie zwalnia kobiet z regularnego wykonywania cytologii. Badania te mają na celu wykrycie bezobjawowych stanów przedrakowych, które pozwalają uniknąć śmiertelnego zagrożenia, jakim jest nowotwór szyjki macicy.

Program jest kontynuacją „Programu profilaktyki nowotworu szyjki macicy – szczepienia ochronne” realizowanego w latach 2009 i 2010 na terenie Miasta Jeleniej Góry. W roku 2009 zaszczepiono 251 dziewczynek, co stanowiło 55 % populacji, na kwotę 252.925 zł. W roku 2010 zaszczepiono 210 dziewczynek, co stanowi 61% populacji, na łączną kwotę 207.188 zł. Szczepieniami objęto wszystkie dziewczynki, których rodzice lub opiekunowie prawni wyrazili zgodę i zgłosili się do przychodni wybranej, w drodze otwartego konkursu ofert, na realizatora programu.

„Program zapobiegania czynnikom ryzyka raka szyjki macicy poprzez szczepienia przeciw wirusowi HPV” jest zgodny z § 1 ust. 1 litera „b” Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych (Dz. U. Nr 137, poz. 1126). Ponadto wpisuje się w strategiczne cele zdrowotne określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2007-2015.

Cel główny Programu:

Stopniowe ograniczanie zachorowalności i umieralności na raka szyjki macicy mieszkanek Miasta Jeleniej Góry.

Adresaci Programu:

Dziewczynki w wieku 12 lat mieszkające na terenie Miasta Jeleniej Góry oraz przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Miasta, których rodzice lub opiekunowie prawni pisemnie zadeklarują chęć przystąpienia do Programu, tj.:

- w roku 2011   rocznik 1999 - 330 dziewcząt,
- w roku 2012   rocznik 2000 - 324 dziewcząt,
- w roku 2013   rocznik 2001 - 295 dziewcząt,
- w roku 2014   rocznik 2002 - 290 dziewcząt,
- w roku 2015   rocznik 2003 - 284 dziewcząt.

W każdym roku kalendarzowym dopuszcza się dla poszczególnych roczników objętych Programem zwiększenie lub zmniejszenie liczby dziewcząt, zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok, w którym realizowany jest Program.

Sposób realizacji Programu:

1. Przeprowadzenie kampanii informacyjnej wśród rodziców lub opiekunów prawnych dziewcząt objętych Programem oraz wśród dziewcząt nim objętych, w tym m.in.:
  - zorganizowanie konferencji dla pedagogów i dyrektorów szkół podstawowych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych z udziałem lekarza-ginekologa,
  - zorganizowanie w szkołach spotkań edukacyjnych dla rodziców lub opiekunów prawnych i dziewcząt objętych Programem z udziałem lekarza-ginekologa.
2. Powszechne wdrożenie szczepienia dziewcząt – w każdym roku kalendarzowym wdrożenie szczepienia jednego rocznika.
3. Program realizowany jest na terenie Miasta Jeleniej Góry. Osoby z populacji objętej Programem zostaną zaproszone do wzięcia udziału w jego realizacji za pośrednictwem szkół.
4. Szczepienie jest dobrowolne, zawsze za zgodą rodziców lub opiekunów prawnych, którzy zostaną poinformowani o celu i sposobie realizacji Programu.
5. Świadczenie zdrowotne obejmuje: wywiad, badanie lekarskie kwalifikacyjne oraz wykonanie szczepienia – 3 dawki szczepionki.
6. Realizator, wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert, zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji realizacji Programu w oparciu o wymogi zawarte w umowie, w tym przedłożenie sprawozdania z realizacji Programu.

Czas realizacji Programu:

Realizacja Programu w latach 2011 - 2015. Umowa z realizatorem Programu, wyłonionym corocznie w drodze konkursu, zawierana będzie na dany rok kalendarzowy.

Wskaźniki monitorowania Programu:

1. Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych.
2. Liczba uczestników spotkań edukacyjnych.
3. Liczba rozdysponowanych materiałów edukacyjnych.
4. Liczba zaszczepionych dziewcząt.
5. Liczba dziewcząt, które nie przystąpiły do szczepień.

6. Liczba dziewcząt, które otrzymały niepełny cykl szczepień.

Finansowanie Programu:

Środki własne Miasta Jeleniej Góry.